

POSTBUS 3007 2001 DA HAARLEM

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Postbus 20011
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon
J.J. van den Berg
BEL/BOSE

Doorkiesnummer (023) 514 4076
bergjj@noord-holland.nl

1 | 5

**Betreft: Zienswijze Gedeputeerde Staten op herindelingsadvies
Edam-Volendam en Zeevang**

Verzenddatum

28 MEI 2014

Excellentie,

Kenmerk

266355/325687

Op 13 februari 2014 hebben de raden van de gemeenten Edam-Volendam en Zeevang een herindelingsadvies voor hun beide gemeenten vastgesteld. Zij hebben de wens om hun gemeenten samen te voegen per 1 januari 2016. Op grond van artikel 5 lid 3, Wet arhi ontvangt u hierbij van ons het betreffende herindelingsadvies en onze zienswijze daarop. Wij verzoeken u bij deze om op grond van artikel 6 Wet arhi een herindelingsregeling voor de gemeenten Edam-Volendam en Zeevang voor te leggen aan de ministerraad.

Uw kenmerk

Voorgeschiedenis en herindelingsprocedure

Sinds het begin van deze eeuw zoekt de gemeente Zeevang naar mogelijkheden om de eigen bestuurskracht te versterken. In 2002 leidt dit tot een pilot van intensieve samenwerking met de gemeenten Beemster, Graft-De Rijk en Schermer. Na evaluatie van de pilot in 2006 besluiten de vier gemeenten de samenwerking niet door te zetten, omdat zij verschillende wensen hebben ten aanzien van de samenwerking. Gedeputeerde Staten van Noord-Holland stellen hierop voor om een fusie tussen de vier gemeenten te verkennen. Beemster wijst dit af, want zij is ervan overtuigd nog zelfstandig te kunnen blijven.

Ook wanneer Zeevang - na een bestuurskrachtmeting - samen met Graft-De Rijk en Schermer nadrukkelijk om een fusie met Beemster vraagt, blijft voor Beemster een fusie onbespreekbaar. Omdat op dat moment (eind 2008 / begin 2009) in de Tweede Kamer volop de discussie woedt over de vraag of een gemeente wel of niet tot fusie gedwongen kan worden, zien Gedeputeerde Staten onvoldoende politieke ruimte om het initiatief tot een dergelijke herindeling te nemen. Het provinciebestuur dringt daarom aan op overleg tussen de

Postbus 3007
2001 DA Haarlem
Telefoon (023) 514 3143
Fax (023) 514 3030

Houtplein 33
Haarlem [2012 DE]
www.noord-holland.nl

vier gemeenten in de hoop dat in gezamenlijkheid een goede oplossing voor de zwakke bestuurskracht van Graft-De Rijk, Schermer en Zeevang wordt gevonden. Als in 2010 dit geen resultaat lijkt op te gaan leveren, nemen Graft-De Rijk, Schermer en Zeevang afscheid van de gedachte om samen met Beemster een groene plattelandsgemeente te vormen. Graft-De Rijk en Schermer vinden, zoals u bekend, uiteindelijk een fusiepartner in Alkmaar.

Vanaf dat moment oriënteert de gemeente Zeevang zich op de buurgemeenten Edam-Volendam en Purmerend. Aan de hand van bestuurlijke gesprekken met beide gemeenten en na consultatie van de eigen inwoners, besluit de raad van Zeevang op 10 april 2012 om Edam-Volendam en Waterland te vragen een fusie te verkennen. De gemeente Waterland antwoordt in juni 2012 dat zij graag wil samenwerken met Zeevang, maar dat zij geen bestuurlijke fusie wenst. De raad van Edam-Volendam reageert op 27 juni 2013 - na verschillende onderzoeken en consultatie van de inwoners - positief op het verzoek van Zeevang, waarna de formele procedure op grond van artikel 5 Wet arhi wordt gestart. Het herindelingsontwerp stellen de raden vast op 17 oktober 2013, gevolgd door een terinzagelegging van 18 oktober 2013 tot en met 20 december 2013 en de vaststelling van het herindelingsadvies op 13 februari 2014. Naar ons oordeel hebben de gemeenten daarmee de zogenaamde 'Arhi-procedure' correct doorlopen.

Inhoudelijke beoordeling van het herindelingsadvies

In uw beleidskader gemeentelijke herindeling dat u op 28 mei 2013 hebt aangeboden aan de Tweede Kamer, geeft u aan dat u van ons als provincie verwacht dat wij de wenselijkheid van een gemeentelijke herindeling beoordelen aan de hand van de volgende vijf criteria:

- Draagvlak
- Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid
- Bestuurskracht
- Evenwichtige regionale verhoudingen
- Duurzaamheid

In het herindelingsadvies zijn de gemeenten zelf ook al op deze criteria ingegaan. Wij schetsen daarom hieronder alleen het provinciaal perspectief en geven een inschatting van de financiële positie van de nieuwe gemeente. Daarna sluiten we af met een integrale conclusie over de wenselijkheid van het herindelingsadvies.

Draagvlak

In het genoemde beleidskader gemeentelijke herindeling wordt onderscheid gemaakt in lokaal/maatschappelijk draagvlak, bestuurlijk draagvlak en regionaal draagvlak.

Ten aanzien van het lokaal/maatschappelijk draagvlak is in het herindelingsadvies het nodige uitgewerkt, op basis waarvan wij constateren dat er breed lokaal/maatschappelijk draagvlak bestaat voor deze herindeling.

Het bestuurlijk draagvlak is maximaal, aangezien het een herindelingsadvies is dat door de twee betrokken gemeenteraden unaniem is vastgesteld.

En ook het regionaal draagvlak is zeer breed. Geen van de omliggende gemeenten heeft zich negatief uitgelaten over het herindelingsvoornemen. Landsmeer en Waterland hebben slechts een kanttekening gemaakt dat zij hopen dat deze herindeling geen negatief effect heeft op ontwikkelingen in de regio ten aanzien van samenwerking. Zoals Edam-Volendam en Zeevang terecht aangeven, staat deze herindeling intensivering van de regionale samenwerking niet in de weg. Daarom gaan wij ervan uit dat de gemeenten Landsmeer en Waterland de herindeling ook steunen.

Interne samenhang / dorps- en kernenbeleid

Edam-Volendam en Zeevang lijken sterk op elkaar qua bevolkingssamenstelling en kunnen op dat vlak schaalvoordelen benutten. Op andere punten, zoals het economisch profiel en de woonmilieus, kunnen de gemeenten elkaar aanvullen. Zo kan er bijvoorbeeld voor toeristen een uitgebreider palet aan voorzieningen worden geboden en ook kunnen de inwoners hun 'wooncarrière' binnen de gemeente verlengen. Dit draagt bij aan een grotere interne samenhang van de nieuwe gemeente.

Ten aanzien van het dorps- en kernenbeleid hebben beide gemeenten een eigen traditie. Zeevang heeft relatief veel kernen en werkt met goed functionerende dorpsraden. In Edam-Volendam zijn de kernen Edam en Volendam weliswaar nagenoeg één stedelijk gebied, maar hebben zij toch een verschillend karakter. Van oudsher is het een uitdaging voor de gemeente om een goede balans te vinden in de bestuurlijke aandacht voor beide kernen. De kern Purmer heeft daardoor wat minder in de belangstelling gestaan en zou kunnen profiteren van de Zeevangse werkwijze met dorpsraden. Het is immers de intentie van de beide gemeenten om dit beleid door te zetten in de nieuwe gemeente.

Bestuurskracht

De nieuwe gemeente zal ongeveer 35.000 inwoners tellen. Hoewel dit minder is dan het huidige gemiddelde in Nederland achten wij deze schaal vooralsnog groot genoeg om de voornaamste operationele taken

adequaat uit te voeren, zeker omdat Edam-Volendam daartoe nu ook in staat is. Voortzetting van de goede samenwerking binnen de regio zal noodzakelijk zijn om ook de andere taken van de gemeente, zoals de aanstaande decentralisaties in het sociaal domein, goed uit te kunnen voeren. Wij zijn hier overigens positief over gestemd, mede gezien de uitdrukkelijke wens van Landsmeer en Waterland om de mogelijkheden voor samenwerking met de nieuwe gemeente open te houden.

De samenvoeging van Edam-Volendam en Zeevang is in onze overtuiging primair een oplossing voor de beperkte bestuurskracht van Zeevang. De bestuurskracht van Edam-Volendam is op dit moment voldoende. Dat laat onverlet dat ook voor Edam-Volendam de samenvoeging voordelen heeft.

Evenwichtige regionale verhoudingen

Door de samenvoeging zullen de verhoudingen in de regio Zaanstreek-Waterland (negen gemeenten) niet noemenswaardig wijzigen. Zeevang is in inwoneraantal de kleinste van de regio, Edam-Volendam de op twee na grootste (na Zaanstad en Purmerend). De nieuwe gemeente zal de derde grootste gemeente in de regio blijven, waarin dan nog acht gemeenten over zijn.

Op de wat langere termijn zijn er mogelijk meer veranderingen te verwachten. De gemeenten Oostzaan en Wormerland zijn op zoek naar een of meer partners voor hun ambtelijke samenwerking en Landsmeer oriënteert zich op haar bestuurlijke toekomst. Indien hieruit een herindeling ontstaat, zou dat meer impact kunnen hebben op de regionale verhoudingen dan de voorgenomen samenvoeging van Edam-Volendam en Zeevang.

Duurzaamheid

Wij onderschrijven de stelling in het herindelingsadvies dat het niet wenselijk is de nieuwe gemeente op korte termijn wederom te betrekken in een herindelingsprocedure. Wij kunnen echter ook niet geheel uitsluiten dat dit over enkele jaren toch aan de orde zou kunnen zijn.

Zoals Edam-Volendam en Zeevang in hun herindelingsadvies al aangeven, zou de positie van de gemeente Waterland een aandachtspunt kunnen worden voor ons college. Wij hebben op dit moment echter geen concrete aanleiding tot zorgen over de bestuurskracht van Waterland. Wij constateren alleen dat deze gemeente als enige gemeente in de regio zich niet (openlijk) oriënteert op versterking van de eigen bestuurskracht, ook niet in reactie op de bewegingen bij andere gemeenten. Hierdoor bestaat de kans dat Waterland over enkele jaren, als haar bestuurskracht toch tekort schiet, alsnog aansluiting zal moeten zoeken bij de door Edam-Volendam en Zeevang gevormde gemeente. Er is op dit moment echter noch bij Waterland, noch bij de gemeente Edam-Volendam draagvlak voor het

verkennen van de kansen van een gezamenlijke bestuurlijke toekomst. Bovendien heeft Waterland ook nog mogelijkheden om in de nabije toekomst samen met Landsmeer haar bestuurskracht te versterken. Er is daarom voor ons college op dit moment geen aanleiding om vraagtekens te plaatsen bij de duurzaamheid van de nieuw te vormen gemeente en het ontstaan van eventuele restproblematiek.

Financiële positie

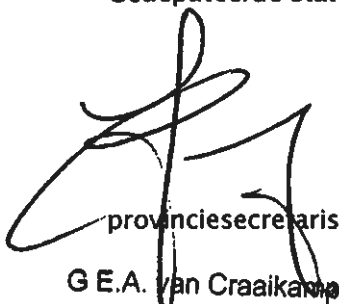
Wij beoordelen de financiële positie van de nieuw te vormen gemeente als voldoende. In de bijlage treft u een volledige analyse van de financiële positie van beide gemeenten en een verwachting voor de nieuwe gemeente.

Conclusie

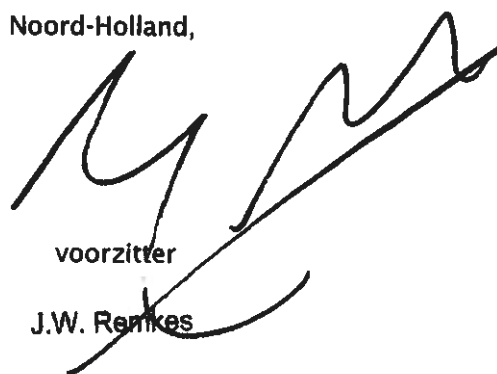
Alles afwegend beoordelen wij de door de gemeenteraden van Edam-Volendam en Zeevang voorgestelde samenvoeging van hun beide gemeenten per 1 januari 2016 als overwegend positief. Bovendien is het een initiatief van onderop, wat zowel voor u als voor ons de voorkeur heeft in het geval van herindeling.

Wij verzoeken u dan ook om voor deze samenvoeging een herindelingsregeling op te stellen en in procedure te brengen, opdat Edam-Volendam en Zeevang kunnen gaan bouwen aan een nieuwe krachtiger gemeente voor hun inwoners.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris
G.E.A. van Craaikamp

voorzitter
J.W. Renkes

1 bijlage(n)

- Herindelingsadvies gemeenten Edam-Volendam en Zeevang

Kopie aan De colleges en raden van Edam-Volendam en Zeevang en
Provinciale Staten van Noord-Holland

